

สภาพการรู้หนังสือของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาในภาคกลาง

นางสาวกัญญา เอกวานิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญาครูศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974 - 563 - 567 -7

014712 I1651614X

LITERACY OF PRATHOM SUKSA GRADUATES IN THE CENTRAL REGION

Miss Kunya Ek-wanich

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพการรู้หนังสือของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาในภาคกลาง

โดย

นางสาวกัญญา เอกวาจิ

ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตศึกษา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ มุขนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล)

.....กรรมการ

(ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สภาพการรู้หนังสือของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาในภาคกลาง
ชื่อนิสิต	นางสาวกัญญา เอกวานิช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์
ภาควิชา	ประถมศึกษา
ปีการศึกษา	2526

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการรู้หนังสือของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาในภาคกลาง
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการรู้หนังสือตามช่วงเวลาตั้งแต่เริ่มจน, อาชีพ และสภาพเศรษฐกิจที่ต่างกันของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษา

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือ 7 ออกไปแล้วเป็นระยะเวลา 1 -8 ปี รวม 270 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ราชบุรี และสมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธีการเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับวัดสภาพการรู้หนังสือทางคณิตศาสตร์ ชั้นมูลฐาน จำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามทางภาษาไทย จำนวน 40 ข้อ ค่าสัมประสิทธิ์ แท่งความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งสองคือ 0.82 และ 0.83 ตามลำดับ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพของ กลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์หาค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบน-

มาตรฐาน Z - Test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เกณฑ์ที่ใช้ในการวัด และประเมินผลสภาพการรู้หนังสือ คือ การที่ผู้ตอบสามารถทำแบบสอบที่กำหนดให้ได้คะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 50 ขึ้นไป

ผลการวิจัย

1. ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาแล้ว 1 - 8 ปี มีสภาพการรู้หนังสืออยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด มีจำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 82.59
2. ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาแล้ว 1 - 4 ปี ที่มีสภาพการรู้หนังสืออยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด มีจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 85.19 มีจำนวนมากกว่า ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาแล้ว 5 - 8 ปี
3. ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาแล้ว ในกลุ่มที่ไม่มีอาชีพ มีสภาพการรู้หนังสืออยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 89.09 ซึ่งมีจำนวนมากกว่า กลุ่มที่มีอาชีพ เกษตร, รับจ้าง, ค้าขายและอื่น ๆ
4. ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาแล้ว ในกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 2000 บาท มีสภาพการรู้หนังสืออยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 94.87 มีจำนวนมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้อื่น ๆ
5. ค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาคณิตศาสตร์, ภาษาไทยและทั้งสองวิชารวมกันของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาแล้ว 1 - 4 ปี และ 5 - 8 ปี ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05
6. ค่าเฉลี่ยของคะแนนในวิชาคณิตศาสตร์, ภาษาไทย และทั้งสองวิชารวมกันของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษา ในกลุ่มที่มีอาชีพ เกษตร, รับจ้าง, ค้าขาย อื่น ๆ และไม่ประกอบอาชีพ ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05
7. ค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และทั้งสองวิชารวมกันของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาในกลุ่มที่มีรายได้ 8,001 บาทขึ้นไป 4,001 - 8,000 บาท 2,001 - 4,000 บาท, ต่ำกว่า 2,000 บาท และกลุ่มที่ไม่มีรายได้ ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

Thesis Title Literacy of Prathom Suksa Graduates in The Central
Region
Name Miss Kunya Ek-wanich
Thesis Advisor Professor Sumon Amornvivat
Department Elementary Education
Academic Year 1983

ABSTRACT

Objectives:

1. To study literacy of prathom suksa graduates in the central region.
2. To compare literacy of prathom suksa graduates in conformity with time-spans after graduation, occupations and incomes.

Procedure:

The samples in this study consisted of 270 prathom suksa six and seven graduates who had graduated in the last eight years from elementary schools in Bangkok, Ratchaburi and Samutprakarn. The samples were selected through the multiple stage random sampling method. The instrument written consisted of 2 sections. The first section was composed of a 20-question test to measure basic mathematics and a 40-question test to measure basic Thai language. The reliability coefficients for both tests were 0.82 and 0.83,

respectively. The second section involved general information questionnaires.

The obtained data were analyzed by means of percentage, mean, standard deviation, Z-test and one-way analysis of variance. The criterion for measuring and evaluating literacy was 50 percent.

Findings:

1. The number of prathom sukisa graduates with the stipulated level of literacy in the 1-8 years time-span after graduation was 223 or 82.59 percent.
2. The number of prathom sukisa graduates with the stipulated level of literacy in the 1-4 years time-span after graduation was 115 or 85.19 percent, which exceeded the 5-8 years time-span group.
3. The number of prathom sukisa graduates with the stipulated level of literacy in the non-occupational group was 49 or 89.09 percent, which exceeded others occupational group.
4. The number of prathom sukisa graduates with the stipulated level of literacy in the income group of 2,000 baht or less was 37 or 94.87 percent, which exceeded others income group.
5. The mean in mathematics scores, Thai language scores and scores of both tests combined of prathom sukisa graduates in the time-span after graduation group were not significantly different at the .05 level.
6. The mean in mathematics scores, Thai language scores and scores of both tests combined of prathom sukisa graduates in the occupational group and non-occupational group were not significantly

different at the .05 level.

7. The mean in mathematics scores, Thai language scores and scores of both tests combined of prathom sukisa graduates in the income group and non-income group were not significantly different at the .05 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๕
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
สารบัญ.....	๗
ตารางประกอบ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙

บทที่

๑. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
คำจำกัดความ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8

2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการรู้หนังสือ.....	9
-------------------------------	---

ความสำคัญของการรู้หนังสือ.....	11
สาเหตุที่เด็กจบชั้นประถมศึกษาแล้วอ่านหนังสือไม่ออกเขียนหนังสือไม่ได้.....	13
โครงการแก้ไขปัญหาการไม่รู้หนังสือ และพัฒนาคุณภาพของประชาชนที่ลืมนั่งหรือไม่รู้หนังสือ.....	16
โครงการแก้ไขปัญหาการไม่รู้หนังสือในประเทศ.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ.....	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	
การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	30
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	36
การทดลองเครื่องมือ.....	38
การหาระดับความยากง่ายและอำนาจจำแนก.....	38
การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	
การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพภูมิหลัง.....	44
ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังทั่วไป.....	44
ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังทางการศึกษา.....	47
ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังที่เป็นองค์ประกอบของสภาพการรู้หนังสือ.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการรู้หนังสือของผู้จบชั้นประถมศึกษาในภาคกลาง แยกตามระยะเวลาที่จบ, อาชีพ และรายได้.....	58

บทที่

หน้า

5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผลการวิจัย.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	82
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	91
ประวัติผู้เขียน.....	116

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนจังหวัด อำเภอ โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างประชากร ในภาคกลาง	35
2	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามสภาพทั่วไป ..	44
3	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามอาชีพและรายได้	45
4	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามภูมิหลัง ทางการศึกษา	47
5	ภูมิหลังที่เป็นองค์ประกอบของการรู้หนังสือของตัวอย่าง ประชากร	52
6	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรที่ทำแบบสอบถามได้ คะแนนมากกว่า 50 %	58
7	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรที่ทำแบบสอบถามได้คะแนน มากกว่า 50 % แยกตามช่วงเวลาหลังเรียนจบ	59
8	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรที่ทำแบบสอบถามได้คะแนน มากกว่า 50 % แยกตามอาชีพ	60
9	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรที่ทำแบบสอบถามได้คะแนน มากกว่า 50 % แยกตามรายได้	61
10	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรที่ทำแบบสอบถามได้คะแนน ในระดับต่าง ๆ	62
11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพการรู้หนังสือของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่จบชั้นประถมศึกษาออกไปแล้วในช่วงเวลา 1 - 4 ปี และ 5 - 8 ปี	65

ตารางที่

หน้า

- 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ
คะแนนวิชาคณิตศาสตร์ ของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จบชั้น
ประถมศึกษาอาชีพเกษตร, รับจ้าง, ค้าขาย, อื่น ๆ และ
ไม่มีอาชีพ 66
- 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ
คะแนนวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จบชั้นประถมศึกษา
อาชีพเกษตร, รับจ้าง, ค้าขาย, อื่น ๆ และไม่มีอาชีพ 67
- 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ
คะแนนรวม 2 วิชา คือวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาภาษาไทย
ของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จบชั้นประถมศึกษาอาชีพเกษตร,
รับจ้าง, ค้าขาย, อื่น ๆ และไม่มีอาชีพ 68
- 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ
คะแนนวิชาคณิตศาสตร์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีรายได้
ต่างกัน 69
- 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ
คะแนนวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีรายได้
ต่างกัน 70
- 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ
คะแนนทั้งสองวิชารวมกัน คือ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาภาษาไทย
ของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีรายได้ต่างกัน 71

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพการรู้หนังสือของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาในภาคกลาง" สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากท่านศาสตราจารย์สุมน-อมรวิวัฒน์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล ประธานในการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนนวม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสามท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจแก้ไข, ให้คำแนะนำเพิ่มเติม แบบทดสอบและแบบสอบถาม ตลอดจนขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำวิจัยทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กันยา เอกวานิช